

Єреміца Наталія
студентка 2 курсу ОС «Магістр»
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
Науковий керівник: **Покотильська Н.В.**,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Сьогодні в економіці України відбуваються складні соціально-економічні процеси: вибудовується багаторівнева система економічних відносин; вдосконалюється система управління на державному та регіональному рівнях; відбувається поступове переосмислення відносин між державою, регіоном, містом та підприємством; принципово змінюються пріоритети системи управління, здатної забезпечити високу ефективність функціонування регіональних економік у системі національної економіки країни.

Увага до вирішення соціально-економічних та екологічних проблем регіону привернута не випадково, враховуючи складну ситуацію яка склалася навколо існування і розвитку окремих регіонів України, використання природних ресурсів, охорони навколишнього середовища, а також впливу цих процесів на умови проживання людей.

Аналіз соціально-економічного стану окремих регіонів України свідчить про наявність значних відмінностей розвитку областей, міст, сіл, селищ. Спостерігається стала міжрегіональна поляризація і в економічному розвитку, і в соціальному забезпеченні життя людей, що визначається сукупністю природно-географічних, економічних, соціальних, історичних та інших факторів.

В той же час, в кожному випадку, стосовно кожного регіону необхідна об'єктивна економічна оцінка його стану, визначення та використання

внутрішніх ресурсів та їх використання для потреб суспільства.

Передувати визначенню змісту і характеру соціально-економічних відносин в регіоні, обґрунтуванню та впровадженню оптимальних напрямів розвитку соціально-економічних процесів має вивчення об'єкту управління, тобто того, що собою являє регіон, які його загальні характеристики, які він має перспективи а також законодавчої бази яка регламентує його використання.

На сучасному етапі розвитку України особливої уваги набуває завдання підвищення ефективності управління соціально-економічним регіональним розвитком і розробки механізмів забезпечення її високого та стабільного рівня в майбутньому.

Розвиток регіону – багатовимірний і багатоаспектний процес, який зазвичай розглядається з точки зору сукупності різних соціальних і економічних цілей. Навіть якщо йдеться тільки про економічний розвиток, він зазвичай розглядається спільно з розвитком соціальним [2, С.107].

Закордонний досвід в рамках регіонального розвитку пропонує відпрацьовану форму інституційної підтримки – агенції регіонального розвитку та їхні мережі. Вони ефективно співпрацюють з місцевою та центральною владами як фокусні центри стратегічного планування та супроводження проектів розвитку територій, забезпечують ефективну міжсекторну співпрацю влади-бізнесу-громадськості та створюють якісно нове економічне середовище [4, С.42].

Суб'єктами регіонального розвитку виступають органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та їх об'єднання, організації громадянського суспільства, інші юридичні та фізичні особи, які беруть участь у розробленні та реалізації програм і проектів регіонального розвитку.

Соціально-економічний розвиток регіону залежить від кількості й використання внутрішньорегіонального економічного потенціалу.

Економічний потенціал регіонів визначають:

По-перше, за його природними умовами, що становлять природно-

екологічний базис розвитку регіонів. Вони розглядаються за якістю землі, природними ресурсами, віддаленістю від ринків збуту, розвиненістю інфраструктури, погодно-кліматичними умовами, екологічним станом територій, що безпосередньо впливають на кінцеві результати господарської діяльності.

По-друге – за виробничим потенціалом, який разом з ресурсами має конкретний грошовий вираз та існує в реальних формах виробничого капіталу: основний та оборотний капітал, оборотні фонди та оборотні засоби з урахуванням зношування основних фондів.

По-третє за трудовим потенціалом, який характеризується чисельністю, структурою та якістю робочої сили відповідно до рівня кваліфікації та освіти працівників.

Як зазначає Ягідка А., Диба М., Кондратюк С. «регіональний розвиток повинен базуватися на основах саморозвитку і власного потенціалу території» [5, С.34].

При цьому регіональну систему слід розглядати як сукупність взаємопов'язаних між собою елементів, що володіють різними властивостями, які забезпечують функціонування регіональної системи, виділяючи кожний окремо взятий елемент в самостійну субстанцію: територіальну, адміністративно-територіальну, інституціональну, еколого-географічну, соціальну та економічну підсистеми [1, С.47].

Соціально-економічну сутність регіону можна визначати як систему суспільних відносин щодо забезпечення відтворювальних процесів у межах конкретної території [3, С.127].

Нині ключовим елементом соціально-економічного розвитку є покращення якості життя населення. Тому процес соціально-економічного розвитку має включати три найважливіші складові: підвищення рівня заробітної плати, соціальних виплат та збільшення доходів населення; покращення здоров'я, зростання народжуваності та збільшення тривалості життя населення; підвищення рівня освіти; зростання рівня зайнятості та

зниження безробіття; створення умов, сприяючих зростанню самоповаги людей та поваги один до одного; збільшення ступеня демократичної та економічної свободи людей. Усі перелічені складові якості життя населення мають виключне значення як у взаємодії так і в якості окремих складових, зростання яких має ключове значення при оцінці соціально-економічного розвитку країн і регіонів.

Отже, складовою соціально-економічного розвитку регіону мають виступати складові соціально-економічного розвитку міст, сіл, селищ, підприємств цього регіону, проте існує багато розбіжностей умов розвитку кожного структурного елементу цієї складної системи.

Список використаних джерел

1. Бережная И.В., Захарова О.Д Теоретические аспекты определения экономической сущности понятия «региональная система» в контексте регионализации экономики. Экономика и управление. 2007. №1. С. 46 – 50.

2. Воротін В.Є., Демчак Р. Є. Модифікація та вдосконалення механізму державного управління соціально-економічним розвитком України: регіональний вимір. Економіка та держава. 2010. №4. С.107 – 110.

3. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації: монографія. Луцьк: Надстир'я, 2001. 528 с.

4. Полянська А.С., Орицин Т.М. Дослідження чинників зовнішнього середовища як необхідна умова розвитку підприємств в сучасних умовах. Регіональна економіка. 2010. №2. С. 39 – 47.

5. Ягодка А., Дыба М., Кондратюк С. Перекосы региональной экономической политики государства. Экономика Украины. 2004. № 8. С. 28 – 34.